

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 31S/44/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5016200807
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Veronika Poláčková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2017:5016200807.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline - ako správny súd, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Veroniky Poláčkovej a členov senátu JUDr. Eriky Šobichovej a Mgr. Nory Tomkovej, v právnej veci žalobcu: Ing. N. P., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Y. H. XXXX/XX, T., t. č. ÚVTOS a ÚVV Ilava, zastúpený advokátkou: Mgr. Petra Hrubová, T. B.. X, XXX XX N., proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, Kancelária Žilina, so sídlom Národná 34, 010 01 Žilina, v konaní o všeobecnej správnej žalobe proti rozhodnutiu žalovaného č. 10811/2016-KaZA zo dňa 21.09.2016, takto

rozhodol:

Krajský súd v Žiline žalobu **z a m i e t a**.

Žalobca a žalovaný **n e m a j ú n á r o k** na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalovaný rozhodnutím č. 10811/2016-KaZA zo dňa 21.09.2016 podľa ust. § 10 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi nepriznal žalobcovi nárok na poskytovanie právnej pomoci. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na podanú žiadosť žalobcu zo dňa 01.08.2016. V odôvodnení rozhodnutia žalovaný cituje ust. § 3 ods. 1, § 6 ods. 1, ods. 2, § 6a ods. 1 a § 8 zákona č. 327/2005 Z. z.. Žalovaný v odôvodnení uviedol, že vo veci s ktorou sa žiadateľ na centrum obrátil nebola však z nižšie uvádzaných dôvodov vylúčená bezúspešnosť sporu, čím žiadateľ nesplnil jednu z troch kumulatívnych podmienok na priznanie nároku na právu pomoc. Na preukázanie skutkového stavu a opodstatnenosti svojho nároku žiadateľ predložil fotokópie dokumentov, ktoré žalovaný špecifikoval v odôvodnení rozhodnutia. Žiadateľ vo svojej žiadosti uviedol, že Okresný súd Martin rozhodol dňa 30.06.2016 rozsudkom (5C/209/2014-121) tak, že návrh jeho syna o zvýšenie výživného zamietol. Predmetné rozhodnutie však bolo v jeho neprospech, pretože aj on už skôr podal návrh o zrušenie výživného (sp. zn. 10C/71/2014). Teda konanie 5C/209/2014 malo byť zastavené pre prekážku litispendencie, aby mohlo byť riadne rozhodnuté o jeho návrhu na zrušenie výživného. Tým, že súd v konaní 5C/209/2014 meritorne rozhodol o návrhu jeho syna a návrh zamietol, vytvoril prekážku res iudicata, v dôsledku čoho súd nemohol zastaviť konanie 10C/71/2014 pre prekážku litispendencie, nakoľko by naďalej platila vyživovacia povinnosť vo výške 80,00 Eur, ktorá bola určená súdom v roku 2011. Preto rozhodnutie vo veci 5C/209/2014 je nezákonné a je potrebná právna pomoc, pričom nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie práva resp. procesnej obrany.

Žalovaný v odôvodnení ďalej uviedol, že z predložených dokladov je zřejmé, že v konaní vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 5C/209/2014 súd rozhodol o zvýšení výživného na plnoleté dieťa. Navrhovateľ - syn žiadateľa žiadal, aby súd zaviazal odporcu - žiadateľa k povinnosti prispievať na jeho výživu mesačne sumou 300,00 Eur od 30.07.2014. Rozsudkom Okresného súdu Martin č. k. 5C/209/2014-121 zo dňa 30.06.2016 bol návrh na zvýšenie výživného na plnoletého syna žiadateľa zamietnutý, súd teda rozhodol v prospech žiadateľa. Proti tomuto rozsudku podal žiadateľ odvolanie, pretože sa domnieva, že postup súdu bol v jeho neprospech. Navrhovateľ bol v tomto konaní úspešný

a odporca - žiadateľ mal v tomto konaní úspech. Podľa § 359 Civilného sporového poriadku odvolanie môže uplatniť len tá procesná strana, ktorej nebolo rozhodnutím súdu prvej inštancie celkom alebo z časti vyhovené. Centrum v informačnej kancelárii Okresného súdu Martin zistilo, že proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 5C/209/2014-121 zo dňa 30.06.2016 podal v lehote odvolanie len odporca - žiadateľ. Osobou oprávnenou podať v tomto prípade odvolanie je navrhovateľ, a teda žiadateľ ako strana, ktorá mala v konaní úspech v celom rozsahu nie je subjektom oprávneným podať odvolanie. Podľa § 386 Civilného sporového poriadku, odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré bolo podané neoprávnenou osobou. Na základe vyššie uvedeného je možné konštatovať, že žiadateľ nebol oprávnenou osobou na podanie odvolania a jeho odvolanie súd odmietne.

Na základe vyššie uvedených skutočností a citovaných zákonných ustanovení je zrejmé, že vo veci, ktorou sa žiadateľ obrátil na centrum sa jedná o zrejmu bezúspešnosť sporu. Z dôvodu nutnosti kumulatívneho spojenia a zákonom stanovených podmienok pre priznanie nároku na právnu pomoc sa centrum s ohľadom na vyššie uvedené, splnením ďalších podmienok nezaoberalo. Nesplnenie hoci len jednej z podmienok pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci má za následok negatívne rozhodnutie o nároku na poskytovanie právnej pomoci.

2. Proti predmetnému rozhodnutiu žalobca podal všeobecnú správnu žalobu, ktorá bola súdu doručená dňa 03.10.2016. V žalobe uviedol, že všeobecnú správnu žalobu podal z dôvodu, že rozhodnutie žalovaného vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V odôvodnení rozhodnutia žalovaný uviedol, že nárok na poskytnutie právnej pomoci nepriznal z dôvodu, že v žiadateľovej veci sa jedná o zrejmu bezúspešnosť sporu podľa § 8 zákona č. 327/2005 Z. z.. Zrejmu bezúspešnosť sporu videl žalovaný v tom, že odvolanie žiadateľa proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 5C/209/2014-121 zo dňa 30.06.2016 bude odvolacím súdom odmietnuté podľa § 386 Civilného sporového poriadku z dôvodu, že odvolanie bolo podané neoprávnenou osobou, pričom ani žalobca nepodal proti rozsudku odvolanie. Súdne konanie vo veci výživného plnoletých osôb, vedené Okresným súdom Martin, ako súdom prvej inštancie, v ktorej veci žiadateľ potrebuje právnu pomoc centra sa nachádza vo fáze odvolacieho konania, ktoré odvolanie podal sám žiadateľ. Konania vo veci výživného plnoletých majú osobitný procesný režim v Civilnom mimosporovom poriadku so subsidiárnym použitím Civilného sporového poriadku. Poukázal na § 62 ods. 1 CMP, § 62 ods. 2 CMP, § 63 CMP a § 147 ods. 1 CSP. Vzhľadom na uvedenú právnu úpravu je žiadateľ oprávnený ako žalovaný žiadať aj v odvolacom konaní, aby bola zrušená vyživovacia povinnosť na jeho plnoletého syna, ktorý ako žalobca v konaní 5C/209/2014 žiadal o zvýšenie výživného na 300,00 Eur mesačne. Ak teda prvostupňový súd zamietol žalobu žalobcu o zvýšenie výživného na 300,00 Eur mesačne, tak žalovaný (žiadateľ) je aktívne vecne legitimovaný v tom istom konaní v rámci vzájomného návrhu žiadať, aby bola jeho vyživovacia povinnosť vo výške 80,00 Eur mesačne zrušená, žiadateľ je nepochybne osobou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané a je osobou oprávnenou na podanie odvolania. Žiadateľ preto v predmetnej veci podal odvolanie, v ktorom namietal, že konanie vedené Okresným súdom Martin pod sp. zn. 5C/209/2014 malo byť zastavené podľa § 104 ods. 1 OSP z dôvodu existencie negatívnej procesnej podmienky - prekážky litispendencie v zmysle § 83 OSP.

Žiadateľ v žalobe ďalej uviedol, že centrum výslovne upozornil na to, že na Okresnom súde Martin už skôr začalo na jeho návrh konanie o zrušení vyživovacej povinnosti na jeho plnoletého syna, ktoré je vedené pod sp. zn. 10C/71/2014. Podľa názoru žalobcu konanie vedené pod sp. zn. 10C/71/2014 a aj predmetné konanie vedené na tom istom súde pod sp. zn. 5C/209/2014 sú konania o zmene rozhodnutia o výživnom, čím je daná totožnosť predmetu konania a totožnosť subjektov a tým aj založená prekážka litispendencie.

V závere žaloby uviedol, že vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti preto navrhuje, aby správny súd po preskúmaní žaloby rozsudkom zrušil rozhodnutie Centra právnej pomoci, Kancelária Žilina zo dňa 21.09.2016 sp. zn. 10811/2016-KaZA o nepriznaní právnej pomoci žalobcovi podľa § 191 ods. 1 písm. c) SSP a vec žalovaného vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie podľa § 191 ods. 4 SSP.

3. Žalovaný sa k žalobe písomne vyjadril podaním zo dňa 16.12.2016. Vo vyjadrení uviedol, že predmetným rozhodnutím nepriznal žalobcovi nárok na poskytnutie právnej pomoci v konaní vedenom Okresným súdom Martin pod sp. zn. 5C/209/2014 vo veci o zvýšenie výživného na plnoleté dieťa. Dôvodom nepriznania nároku na poskytnutie právnej pomoci bolo nesplnenie jednej zo zákonných podmienok na poskytnutie právnej pomoci a to, že sa nejedná o zrejmu bezúspešnosť sporu. V predmetnom spore sa syn žalobcu domáhal zvýšenia výživného voči žalobcovi. Súd prvého stupňa návrh voči žalobcovi zamietol, a teda žalobca bol v tomto konaní úspešný. Napriek tomu žalobca podal proti tomuto rozsudku odvolanie a požiadal centrum o poskytnutie právnej pomoci v tomto konaní. Z

uvedeného vyplýva, že žalobca bol úspešný v konaní a nie je oprávnený na podanie odvolania a odvolací súd ho ako podané neoprávnenou osobou v zmysle ust. § 386 CSP odmietne. Pokiaľ žalobca uvádza, že prebiehajúce konanie o zrušenie vyživovacej povinnosti voči synovi vytvára prekážku litispendencie, a z toho dôvodu mal súd predmetné súdne konanie o zvýšení výživného zastaviť, žalovaný uviedol, že súd predmetné súdne konanie o zvýšenie výživného zastaviť nemôže, pretože rozhoduje o zmene vyživovacej povinnosti spätne k času, kedy došlo ku zmene pomerov odôvodňujúcej zmenu výšky výživného. Žalobca teda nesplnil jednu z podmienok na poskytnutie právnej pomoci stanovených v ust. § 6 zákona č. 327/2005 Z. z., a preto mu centrum nepriznalo nárok na poskytnutie právnej pomoci. Vzhľadom na uvedené navrhuje, aby sú žalobu v celom rozsahu zamietol.

4. Žalobca sa vyjadril k vyjadreniu žalovaného podaním, ktoré bolo súdu doručené dňa 04.01.2017, kde uviedol, že v plnom rozsahu sa pridržiava svojich argumentoch v žalobnom návrhu zo dňa 28.09.2016, doplneného dňa 28.11.2016. Pre úplnosť uviedol, že v podaní - doplnenie návrhu zo dňa 28.11.2016 právna zástupkyňa nesprávne uviedla doplnenie odvolania. Uvedené je chybou v písaní, kedy správny tvar mal znieť - doplnenie žalobného návrhu. Na podanej žalobe trval v plnom rozsahu. Vzhľadom na uvedené žiadal, aby súd rozhodnutie sp. zn. 10811/2016-KaZA zo dňa 21.09.2016 zrušil a vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

5. Žalovaný sa k vyjadreniu žalobcu vyjadril podaním zo dňa 17.01.2017, pričom uviedol, že žalobca vo svojom podaní neuvádza žiadne nové skutočnosti a pridržiava sa svojich argumentov v žalobe. Centrum rovnako zotrvalo na svojom rozhodnutí a dôvodoch v ňom uvedených a na podanom vyjadrení k žalobe žalobcu. Vzhľadom na uvedené navrhuje, aby súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

6. Vo veci bol nariadený termín pojednávania dňa 18.10.2017. Na nariadený termín pojednávania sa nedostavil žalovaný, svoju neprítomnosť ospravedlnil, súhlasil s rozhodnutím aj v jeho neprítomnosti. Z uvedeného dôvodu súd vec prejednal a rozhodol aj v neprítomnosti žalovaného pri aplikácii § 144 SSP.

7. Žalobca prostredníctvom právnej zástupkyne zotrval na dôvodoch žaloby. Uviedla, že o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Martin sp. zn. 5C/209/2014 už rozhodol odvolací krajský súd uznesením č. k. 10Co/340/2016 zo dňa 23.02.2017 a to tak, že odvolanie krajský súd v Žiline odmietol. Zároveň uviedla, že žalobca proti rozsudku Krajského súdu v Žiline podal dovolanie. V dovolacom konaní požiadal žalovaného, Centrum právnej pomoci, Kancelária Trenčín o ustanovenie advokáta, pričom mu žalovaný v plnom rozsahu vyhovel. V dovolacom konaní mu právneho zástupcu priznal. Poukázala na to, že na tom skutkovom základe žalovaný v odvolacom konaní žalobcovi právnu pomoc neposkytol a že v dovolacom konaní mu túto právnu pomoc už poskytol.

8. Správny súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia žalovaného ako aj prvostupňového správneho orgánu ako aj ich postupov v rozsahu danom žalobnými dôvodmi žalobkyne (§ 177 a nasl. SSP) mal za to, že vo veci správny orgán dostatočne zistil skutkový stav a na takto zistený skutkový stav boli správne aplikované ustanovenia zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a tiež zákona o Správnom konaní - č. 71/1967 Zb. Preto bola žaloba postupom podľa § 190 SSP zamietnutá ako nedôvodná a to z nasledovných dôvodov :

9. Podľa článku 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

10. Podľa článku 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

11. Podľa § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení ďalších zákonov, tento zákon sa vzťahuje na poskytovanie právnej pomoci v občianskoprávných veciach, obchodnoprávných veciach, pracovnoprávných veciach, rodinnoprávných veciach, v konaniach o oddelení podľa osobitného predpisu, v konaní pred súdom v správnom súdnictve a v týchto veciach aj v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky (ďalej len "vnútroštátne spory")-

12. Podľa § 1 zákona č. 327/2005 Z. z., účelom tohto zákona je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v konaniach o oddĺžení podľa osobitného predpisu, v azylových veciach, v konaní o administratívnom vyhostení, v konaní o zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny alebo v konaní o zaistení žiadateľa o udelenie azylu podľa osobitného predpisu, oznamovateľom kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti (ďalej len "protispoločenská činnosť") alebo osobe, voči ktorej bola pozastavená účinnosť pracovnoprávneho úkonu podľa osobitného predpisu, a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov.

13. Podľa § 2 zákona č. 327/2005 Z. z. (zákon účinný do 28.02.2017), tento zákon ustanovuje podmienky poskytovania právnej pomoci, postup fyzických osôb a príslušných orgánov v konaní o nároku na priznanie právnej pomoci a inštitucionálne zabezpečenie poskytovania právnej pomoci.

14. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. (zákon účinný do 28.02.2017), tento zákon sa vzťahuje na poskytovanie právnej pomoci

- a) v občianskoprávných veciach, obchodnoprávných veciach, pracovnoprávných veciach, rodinnoprávných veciach, v konaní pred súdom v správnom súdnictve a v týchto veciach aj v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky (ďalej len "vnútroštátne spory"),
- b) v cezhraničných sporoch v občianskoprávných veciach, obchodnoprávných veciach, pracovnoprávných veciach a v rodinnoprávných veciach,
- c) v azylových veciach, v konaní o administratívnom vyhostení, v konaní o zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny, v konaní o zaistení žiadateľa o udelenie azylu a v týchto veciach aj v konaní pred súdom v správnom súdnictve a v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky,
- d) oznamovateľovi protispoločenskej činnosti v konaniach súvisiacich s podaním oznámenia okrem trestného konania a konania o správnom delikte a
- e) osobe, voči ktorej bola pozastavená účinnosť pracovnoprávneho úkonu podľa osobitného predpisu v konaniach súvisiacich s podaním návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

15. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z., na účely tohto zákona je

a) právnou pomocou poskytovanie právnych služieb osobe oprávnenej podľa tohto zákona v súvislosti s uplatňovaním jej práv, ktoré zahŕňajú najmä právne poradenstvo, pomoc pri mimosúdnych konaniach, vrátane sprostredkovania riešenia sporov formou mediácie spisovanie podaní na súdy, zastupovanie v konaní pred súdmi a vykonávanie úkonov s tým súvisiacich a úplné alebo čiastočné uhrádzanie nákladov s tým spojených,

b) cezhraničným sporom

1. spor, v ktorom strana sporu žiadajúca o poskytnutie právnej pomoci podľa tohto zákona má obvyklý pobyt v Slovenskej republike, a súd, ktorý vo veci koná (ďalej len „príslušný súd“), má sídlo v inom členskom štáte Európskej únie ako v Slovenskej republike, alebo ide o rozhodnutie, ktoré sa má vykonať v inom členskom štáte Európskej únie,

2. spor, v ktorom strana sporu žiadajúca o poskytnutie právnej pomoci podľa tohto zákona má bydlisko alebo obvyklý pobyt v inom členskom štáte Európskej únie ako v Slovenskej republike a príslušný súd je v Slovenskej republike, alebo ide o rozhodnutie, ktoré sa má vykonať v Slovenskej republike,

c) azylovou vecou konanie, v ktorom fyzická osoba žiadajúca o poskytnutie právnej pomoci podľa tohto zákona je

1. žiadateľom o udelenie azylu na území Slovenskej republiky,

2. azylant, 1c)

3. cudzinec, ktorému sa poskytla doplnková ochrana,

4. cudzinec v konaní o odovzdaní do iného štátu,

d) konaním o administratívnom vyhostení, konaním o zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny a konaním o zaistení žiadateľa o udelenie azylu konanie podľa osobitného predpisu,

e) členským štátom členský štát Európskej únie okrem Dánska,

f) oprávnenou osobou fyzická osoba, ktorej bol po preukázaní splnenia podmienok podľa tohto zákona priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci právoplatným rozhodnutím Centra právnej pomoci,

g) zahraničnou oprávnenou osobou fyzická osoba, ktorá spĺňa podmienky ustanovené týmto zákonom na vznik nároku na poskytnutie právnej pomoci v cezhraničnom spore a tento nárok jej bol priznaný právoplatným rozhodnutím Centra právnej pomoci,

h) tuzemskou oprávnenou osobou fyzická osoba, ktorá má trvalý pobyt alebo prechodný pobyt v Slovenskej republike a žiada o poskytnutie právnej pomoci v inom členskom štáte, v ktorom príslušný súd koná o cezhraničnom spore,

i) materiálnou núdzou stav, keď fyzická osoba je poberateľom dávky a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi, alebo stav, keď príjem fyzickej osoby nepresahuje 1,6-násobok sumy životného minima a táto fyzická osoba si využívanie právnych služieb nemôže zabezpečiť svojím majetkom.

16. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z., fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,

b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a

c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch.

17. Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z., podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa odseku 1 písm. a) a b) musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci bez finančnej účasti.

18. Podľa § 6a ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z., ak príjem fyzickej osoby presahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a súčasne nepresahuje 1,6-násobok uvedenej sumy a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, má právo na poskytnutie právnej pomoci určeným advokátom alebo centrom pri splnení podmienky finančnej účasti vo výške 20% trov právneho zastúpenia podľa osobitného predpisu; splnenie podmienok podľa § 6 ods. 1 písm. b) a c) tým nie je dotknuté. Ustanovenie § 6 ods. 2 sa použije primerane.

19. Podľa § 8 zákona č. 327/2005 Z. z., pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu centrum prihliadne najmä na to, či právo nezaniklo uplynutím času, či sa právo nepremlčalo a či je žiadateľ schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu.

20. Zákonodarca v zákone o právnej pomoci upravuje predmet a rozsah právnej pomoci, ako aj podmienky jej priznania vo vzťahu k žiadateľom a pôsobnosť a úlohy orgánov verejnej správy pri rozhodovaní o žiadosti na poskytnutie právnej pomoci. Zákon sa vzťahuje nielen na ochranu zdravých fyzických osôb nachádzajúcich sa v materiálnej núdzi, ale z obsahu jej právnej úpravy jednoznačne vyplýva, že sa vzťahuje na sociálne odkázané fyzické osoby, ktoré sa za splnenia zákonom ustanovených podmienok sa nachádzajú v takej sociálnej, finančnej a majetkovej situácii, ktorá im neumožňuje zabezpečenie právnej pomoci na ochranu ich práv a právom chránených záujmov. Cieľom zákonodarcu je zabezpečiť reálny prístup k Ústavou Slovenskej republiky deklarovaným právom fyzických osôb a harmonizovať právo Slovenskej republiky s právom Európskeho spoločenstva všetkými fyzickými osobami, ktoré sa ocitli v materiálnej núdzi bez rozdielu, teda bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rodinné alebo iné postavenie. Zákonodarca ustanovuje kritéria, podľa ktorých sa postupuje resp. posudzuje oprávnenosť žiadateľov o právnu pomoc, aby sa predišlo jej zneužívaniu neoprávnenými osobami. Kladie základy inštitucionálneho zabezpečenia posudzovania žiadosti a samotného poskytovania právnej pomoci, zakotvuje postup pri žiadaní a poskytnutí právnej pomoci, rozhodovanie o jej poskytnutí a možnosť jej preskúmania súdom. Materiálnu núdzu ustanovuje ako jednu z podmienok práva na poskytnutie právnej pomoci tak, že hranicu materiálnej núdze stanovuje na úrovni 1,4-násobku sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a jej ďalšiu podmienku, že žiadateľ si využívanie právnych služieb nemôže zabezpečiť svojím majetkom. Ako ďalšiu podmienku pre priznanie práva na poskytnutie právnej pomoci zákon ustanovuje tak, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu. Zákonodarca týmto zákonom súčasne splnil povinnosť transpozície Smernice Rady č. 2003/8/ES z 27.01.2003 na zlepšenie prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných sporoch ustanovením minimálnych spoločných pravidiel týkajúcich sa právnej pomoci pri takýchto sporoch (ďalej len „Smernica“), a teda harmonizácie s právom Európskeho spoločenstva a Európskej únie. Štát žiadnym spôsobom negatívne nezasahuje do práva na súdnu a inú právnu ochranu. Práve naopak, preberá na seba pozitívny záväzok vo vzťahu občanov v núdzi, a to v rozsahu, ktorý je prijateľný z hľadiska dlhodobej udržateľnosti, keďže by bolo neúnosné poskytovať právnu pomoc tohto druhu v absolútne všetkých prípadoch, t. j. bez stanovenia hranice

odkázanosti a bez stanovenia rozsahu oblastí, v ktorých sa právna pomoc poskytuje (t. j. systémom každému a vo všetkom), pozitívny záväzok štátu, ktorý tento na seba dobrovoľne preberá, sa však vzťahuje na zabezpečenie uplatnenia práva na súde prostredníctvom priznania nároku na poskytnutie právnych pomoci v obmedzených prípadoch. Účelom zákona č. 327/2005 Z. z. je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v azylových veciach alebo v konaní o administratívnom vyhostení podľa osobitného predpisu a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov - § 1. Zákon č. 327/2005 Z. z. ustanovuje podmienky poskytovania právnej pomoci, postup fyzických osôb a príslušných orgánov v konaní o nároku na priznanie právnej pomoci a inštitucionálne zabezpečuje poskytovanie právnej pomoci. Zákonodarca podmienky na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti ustanovuje v § 6 ods. 1 písm. a) až c) uvedeného zákona, z ktorej právnej úpravy vyplýva, že nespĺnenie jednej z uvedených podmienok má za následok nepriznanie právnej pomoci bez finančnej účasti. Jednou zo základných zákonných podmienok, splnenie ktorej podmieňuje priznanie bezplatnej právnej pomoci je, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu (§ 6 ods. 1 písm. b) zákona). Podľa článku 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“), Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

21. Podľa článku 2 ods. 2 Ústavy, štátne orgány môžu konať iba na základe Ústavy, v jej medziach a v rozsahu spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Podľa článku 152 ods. 4 Ústavy SR, výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecných záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto Ústavou. Z uvedeného článku Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s Ústavou. V právnej praxi preto môže v činnosti orgánov aplikujúcich právo dochádzať k situácii, že prameň práva, ktorý vo formálnom súlade s Ústavou nie je interpretovaný ústavne konformným spôsobom, pričom orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc, sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle článku 2 ods. 2 Ústavy s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná - článok 7 Ústavy Slovenskej republiky a po vstupe SR do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva a Európskej únie.

22. V zmysle právnej úpravy stanovenej v § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. úspešným žiadateľom v konaní o priznanie nároku na bezplatnú právnu pomoc môže byť len ten, kto súčasne preukáže splnenie všetkých troch zákonných podmienok ustanovených v § 6 ods. 1 uvedeného zákona, nespĺnenie jednej z nich má za následok nepriznanie bezplatnej právnej pomoci. Vychádzajúc z gramatického a logického výkladu právnej normy ustanovenej v § 6 ods. 1 písm. a)- c) tohto zákona vyplýva, že zákonodarca priznáva fyzickej osobe právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu, v ktorom si uplatňuje ochranu svojich práv a v právnej norme ustanovenej v § 8 tohto zákona, príkladovo uvádza skutočnosti, na ktoré centrum prihliada pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti takéhoto sporu. Z uvedeného je zrejme, že môže ísť aj o iné skutočnosti, ktoré by preukázali, že spor, v ktorom žiadateľ žiada o poskytnutie bezplatnej právnej pomoci, je zrejme bezúspešný. V každom prípade však musí ísť o také skutočnosti, ktoré zjavne preukazujú bezúspešnosť sporu žiadateľa. Je tiež možné konštatovať, že nie je úlohou správneho súdu, ani úlohou žalovaného nahrádzať úvahu súdu konajúceho v predmetnom spore žiadateľa, a za tým účelom vykonávať dokazovanie, ktoré je v právomoci iba súdu konajúceho vo veci samej. Rozsah posúdenia zrejmej bezúspešnosti sporu je v kompetencii žalovaného a závisí od okolností konkrétneho prípadu. K otázke posudzovania zrejmej bezúspešnosti sporu Centrom právnej pomoci zaujal názor aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 253/2013-24 z 25.04.2013, v ktorom konštatoval, že „posudzovanie zrejmej bezúspešnosti sporu zo strany Centra právnej pomoci podľa § 6 ods. 1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z. z. je pritom len posúdením splnenia jednej zo zákonných podmienok na poskytnutie právnej pomoci podľa ustanovení tohto osobitného právneho predpisu, ide len o formálne preskúmanie odôvodnenosti návrhu žiadateľa o poskytnutie právnej pomoci, ako osoby v materiálnej núdzi, čo v žiadnom prípade nie je možné stotožniť s právnym posúdením úspechu alebo neúspechu sťažovateľa v merite veci, čo výlučne patrí do právomoci všeobecného súdu, ktorý vo veci konaná. Sťažovateľ mal navyše zachované právo zvoliť si sám právneho zástupcu mimo inštitútu právnej pomoci poskytovanej centrom právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z. z.. Z vyššie uvedeného vyplýva aj právomoc žalovaného pri analyzovaní splnenia podmienok ustanovených v § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. skúmať zrejmu bezúspešnosť sporu, v rámci ktorého žiadateľ právnu pomoc žiada. Pre

nenaplnenie požiadavky § 6 ods. 1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z. z. nestačí, že zrejmu bezúspešnosť sporu nemožno vylúčiť, ale je nevyhnutné, aby bezúspešnosť sporu žiadateľa bola tak jednoznačná, že je zrejmá už na základe zbežného posúdenia veci. V opačnom prípade ide len o možnú bezúspešnosť sporu, ktorá sama o sebe nevyklučuje žiadateľa z nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z. z.. Treba mať na zreteli, že rozhodovanie o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z. z. predstavuje obmedzenie práva na súdnu a inú právnu pomoc garantovanú Ústavou SR, a preto je nanajvýš nutné brať do úvahy článok 13 Ústavy SR tak, aby do tohto práva bolo zasiahnuté skutočne len v nevyhnutnej miere a vždy v súlade so zákonom.

23. Pokiaľ ide o negatívnu podmienku „zrejmá bezúspešnosť sporu“ v zmysle § 8 zákona č. 327/2005 Z. z. je nevyhnutné zdôrazniť, že ide o technicky pojem výlučne pre účely tohto konania, ktorý nemôže prejednávať konanie vedené na súde. Uvedený pojem je demonštratívne vymedzený pojmom najmä a naznačuje taký skutkový stav veci, u ktorého žalovaný pri dodržaní odbornej starostlivosti pri prvotnej analýze veci postupom pri obvyklej opatrnosti neodporúča vstúpiť do sporu a hradiť náklady právnej pomoci.

24. Na túto oblasť sa vzťahuje správna úvaha žalovaného (diskrečná právomoc) správneho orgánu. S poukazom na § 27 ods. 3 Správneho súdneho poriadku, správny súd neposudzuje účelnosť, hospodárnosť a vhodnosť rozhodnutia orgánu verejnej správy, opatrenia orgánu verejnej správy alebo iného zásahu orgánu verejnej správy; tým nie sú dotknuté ust. § 192, § 198 a § 230 ods. 1 písm. b) a ods. 2 písm. a). Správne uváženie je svojou podstatou možnosťou správneho orgánu vybrať pri rozhodovaní jedno z viacerých dovolených riešení, na ktorom potom spočíva preskúmané rozhodnutie. V takých prípadoch, v ktorých správny orgán „môže“ alebo „nemôže“, a v podobne vyjadrených situáciách (najmä) je správny súd oprávnený preskúmať len to, či došlo k výberu z niektorých dovolených možností, ale výber sám zásadne prieskumu nepodlieha. Preskúmanie sa vykoná podľa kritérií, ktoré pre správne uváženie uvádza zákon, a ktoré tvoria nevyhnutné východiská pre výsledok správneho uváženia premietnutý do rozhodovania správneho orgánu. Vychádza sa nielen z týchto kritérií, ale aj z účelu zákona, ktorý tvorí významné interpretačné hľadisko.

25. Štát žiadnym spôsobom negatívne nezasahuje do práva na súdnu a inú ochranu, práve naopak. Preberá na seba pozitívny záväzok vo vzťahu k občanovi v núdzi, a to v rozsahu, ktorý je prijateľný z hľadiska dlhodobej udržateľnosti, kedy by bolo neúnosné poskytovať právnu pomoc tohto druhu v absolútne všetkých prípadoch, t. j. bez stanovenia hranice odkázanosti a bez stanovenia rozsahu oblastí, v ktorých sa právna pomoc poskytuje. Za plne opodstatnené treba považovať oprávnenie správneho orgánu, aby skúmal, či v konkrétnom prípade nejde u žiadateľa o zneužitie práva, alebo či už zo skutkových tvrdení žiadateľa bez potreby vykonávať dokazovanie nie je pochybné, že jeho návrhu nemožno vyhovieť, napr. prišlo k zániku práva uplynutím času alebo ak je v dôkaznej núdzi. Za obdobnú treba považovať aj situáciu, keďže zatiaľ vyvracia možnosti, ktoré už boli záväzne vyriešené v iných konaniach, alebo ak nemôže v súdnom konaní dosiahnuť úspech z procesných dôvodov, napr. z dôvodu včasného nepodania opravného prostriedku, resp. pre jeho neprípustnosť podľa procesných predpisov.

26. Podľa názoru správneho súdu nie je úlohou správneho orgánu vo veciach podľa § 3 zákona č. 327/2005 Z. z. prejednávať výsledok konania z vecnej stránky.

27. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí konštatoval, že žalobcovi nie je možné priznať nárok na poskytnutie právnej pomoci vzhľadom k tomu, že žalobca nespĺnil jednu z troch kumulatívne stanovených podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc z dôvodu, že sa jedná o zrejmu bezúspešnosť sporu.

28. V administratívnom spise žalovaného sa nachádza žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, ktorá bola doručená Centru právnej pomoci, Kancelária Žilina dňa 02.08.2016. Žiadateľ v žiadosti v bode B.1 uviedol, že žiada o poskytnutie právnej pomoci v konaní o zvýšenie výživného na 300,00 Eur mesačne plnoletému synovi vedené pred Okresným súdom Martin pod sp. zn. 5C/209/2014. Rozsudkom zo dňa 30.06.2016 súd návrh navrhovateľa syna N. P. zamietol. Konanie však malo byť zastavené pre prekážku litispendencie, nakoľko žiadateľ už podal skôr návrh na zrušenie výživného, ktoré konanie je vedené na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 10C/71/2014. Podľa názoru žalobcu konanie o zrušenie výživného malo byť zastavené z dôvodu, že konanie 10C/71/2014 (návrh na zrušenie výživného, ktorý podal žiadateľ - žalobca) bolo začaté skôr, ako konanie o zvýšenie výživného, ktoré je vedené pod 5C/209/2014

a malo byť zastavené pre prekážku litispendencie. Z uvedeného dôvodu podal odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Martin.

29. V administratívnom spise je aj rozsudok 5C/209/2014-121, ktorý vydal Okresný súd Martin dňa 30.06.2016, z ktorého vyplýva, že podľa ust. § 159 ods. 3 OSP, len čo sa vo veci právoplatne rozhodne, nemôže sa prejednávať znova. K takémuto záveru Okresný súd Martin dospel k z dôvodu, že navrhovateľ v návrhu zo dňa 30.07.2014 žiadal zaviazat' odporcu k povinnosti prispievať na jeho výživu vo výške 300,00 Eur mesačne od 30.07.2014. V čase podania návrhu navrhovateľa ani odporca, jeho zástupkyňa neuviedli, že na navrhovateľa už bolo súdom určené výživné a tento návrh nie je prvým návrhom o určenie výživného. Z uvedeného dôvodu súd návrh posúdil ako žiadosť o zvýšenie výživného a z uvedeného dôvodu aj návrh navrhovateľa zamietol.

30. Žalobca v žalobe namietal, že konanie 5C/209/2014 vedené na Okresnom súde Martin malo byť zastavené z dôvodu litispendencie a to, že tejto veci predchádzalo už začaté súdne konanie 10C/71/2014. Vo vzťahu k tejto námietke súd udáva nasledovné: Žalobca žiadal o právnu pomoc vo veci 5C/209/2014. Žalovaný bol preto povinný preskúmať, či žiadateľ splnil podmienku pre priznanie právnej pomoci vo veci odvolania proti rozsudku 5C/209/2014, ktorým bola žaloba proti žiadateľovi zamietnutá. Žalovaný nemal povinnosť posudzovať vec 10C/71/2014. Žalovaný po preskúmaní žiadosti dospel k záveru, že sa jedná o zrejmu bezúspešnosť sporu (žiadateľ bol v konaní úspešný). Aj správny súd dospel k tomuto záveru, aj keď námietka litispendencie nesúvisí s prejednávanou vecou, súd považoval za potrebné uviesť, že táto námietka nie je dôvodná. Prekážka začatého konania (litispendencia § 103 OSP, teraz § 159 CSP) prekážkou, ktorá bráni tomu, aby na súde prebiehalo iné konanie v tej istej veci. Táto prekážka je daná, ak na súde prebieha konanie, ktoré má rovnakých účastníkov, rovnaký predmet konania a rovnaké skutkové okolnosti z ktorých sa právo odvodzuje. Predmet konania je vymedzený petitom návrhu na začatie konania a základ uplatneného nároku je určený skutkovými okolnosťami, ktorými je petit zdôvodnený. Pokiaľ ide o totožnosť účastníkov, táto je daná aj vtedy, ak pôvodný účastník v prvom konaní je vystriedaný právnym nástupcom v druhom konaní a tiež vtedy, ak účastníci v druhom konaní vystupujú v opačnom procesnom postavení. Podmienky totožnosti strán a totožnosti predmetu konania musia byť splnené súčasne. Predmetom konania sp. zn. 10C/71/2014 je žaloba o zrušenie výživného a predmetom konania 5C/209/2014 je zvýšenie výživného. Z uvedeného je zrejmé, že sa nejedná o totožný predmet konania, ani o rovnaké skutkové okolnosti od ktorých sa odvodzuje právo. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, žalovaný správne konštatoval, že v danom prípade sa jednalo o zrejmu bezúspešnosť sporu s poukazom na § 8 zákona č. 327/2005 Z. z.. Žalobcovi nepriznal nárok na poskytovanie právnej pomoci.

31. O náhrade trov konania rozhodol súd pri aplikácii § 167 ods. 1 SSP. Žalobkyňa nebola úspešná v konaní, preto nemá právo na náhradu trov konania. Rovnako nepatrí náhrada trov konania ani žalovanému v zmysle ust. § 168 SSP, nakoľko nebola splnená podmienka výnimčnosti.

32. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ak to zákon pripúšťa (§ 439, § 440 SSP) v lehote 30 dní od doručenia rozhodnutia krajského súdu, prostredníctvom krajského súdu, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal. V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP uviesť

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

Sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

- b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d),
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.

Kasačnú sťažnosť možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí správny súd do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Správny súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. K podaniu kolektívneho orgánu musí byť pripojené rozhodnutie, ktorým príslušný kolektívny orgán vyslovil s podaním súhlas.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší účastník konania dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, správny súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.